

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح موادی از قانون وظیفه عمومی»
(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

طرح اصلاح موادی از قانون وظیفه عمومی که مورد تصویب مجلس شورای اسلامی قرار گرفته بود در چند نوبت مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفت که در هر مرحله مجلس با اصلاحاتی سعی در رفع ایرادات شورا به مصوبه کرد. آخرین مصوبه مجلس در این رابطه مصوبه مورخ ۱۳۹۰/۶/۲۲ بود که در تاریخ ۱۳۹۰/۷/۶ برخی مواد اصلاحی مجدداً توسط شورای نگهبان مغایر قانون اساسی تشخیص داده شد. در ادامه به بررسی این ایرادات پرداخته می‌شود.

بررسی ایرادات شورای نگهبان نسبت به مصوبه مجلس

۱. براساس بند «۱» ایرادات شورا، این شورا اعلام کرد که ایراد بند «۱» نظریه سابق شورا نسبت به مصوبه با توجه به اینکه هیچ اصلاحی در راستای رفع ایراد مذکور در این بند، در مصوبه صورت نگرفته است، کماکان باقی است. براساس بند «۱» ایرادات شورا که در مورخ ۱۳۸۸/۸/۱۱ نسبت به مصوبه اعلام شده بود، شورای نگهبان ورود مجلس به اصلاح قانون وظیفه عمومی را به این استناد که اصلاح موادی از این قانون نیازمند اذن رهبری است و مشخص نیست که آیا تأیید ایشان در رابطه با تغییرات صورت گرفته اخذ شده یا نه، واجد ابهام تشخیص داد.

با توجه به اینکه شورای نگهبان اصلاح برخی از مواد قانون وظیفه عمومی را مؤثر در اعمال اختیارات فرماندهی کل قوا و اعمال اختیارات مقام معظم رهبری تشخیص داده است ضروری است در جهت رفع ایراد شورا تأییدیه ایشان در رابطه با اصلاحات صورت گرفته در قانون وظیفه عمومی به شورای نگهبان ارائه شود. در غیر این صورت ایراد ابهام شورا نسبت به مصوبه رفع نخواهد شد.

۲. به موجب اصل هفتادوپنجم قانون اساسی «طرح‌های قانونی و پیشنهادهای و اصلاحاتی که نمایندگان درخصوص لوایح قانونی عنوان می‌کنند و به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینه عمومی می‌انجامد، در صورتی قابل طرح در مجلس است که در آن طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شده باشد». براساس بند «۲» ایرادات، شورای نگهبان مواد (۳۰)، (۳۸) و تبصره‌های «۱» و «۳» آن و نیز مواد (۴۰)، (۴۱)، (۷۴)، (۷۸) و ماده (۸۱) و تبصره «۱» قانون را مغایر با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی اعلام کرده است. مجلس در راستای تأمین نظر شورای نگهبان اقدام به الحاق یک ماده به شرح زیر به مصوبه خود نمود: «بار مالی ناشی از اجرای این قانون در سال ۱۳۹۰ براساس بند «۸۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور تأمین شد. بار مالی در سال‌های آتی در بودجه‌های سنواتی تأمین می‌شود».

شورا ماده الحاقی را رافع ایراد وارده بر مواد فوق در سال جاری تشخیص داد ولی اعلام نمود که این ماده رافع ایراد مغایرت این مواد با اصل هفتادوپنجم در سال‌های آتی نیست. شورا در نظریه خود اعلام نمود در صورت الحاق عبارتی به این ماده مبنی بر اینکه اجرای این مواد در سال‌های آتی در صورت تأمین اعتبار صورت می‌گیرد، مغایرت مذکور رفع خواهد شد.

نتیجه‌گیری

ایراد نخست شورای نگهبان با اخذ تأییدیه مقام معظم رهبری درخصوص مصوبه مجلس و ارسال آن به شورای نگهبان قابل رفع است.

اما درخصوص ایراد دوم لازم به ذکر است اگرچه به نظر می‌رسد عبارت «بار مالی در سال‌های آتی در بودجه‌های سنواتی تأمین می‌شود» رافع ایراد شورای نگهبان می‌باشد، ولی شورای نگهبان آن را نپذیرفته و لذا پیشنهاد می‌شود برای رفع ایراد شورا، متن ماده الحاقی به این نحو اصلاح شود: «بار مالی ناشی از اجرای این قانون در سال ۱۳۹۰ براساس بند «۸۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور تأمین شد. اجرای مواد متضمن بار مالی در سال‌های آتی منوط به تأمین بار مالی مورد نیاز در بودجه‌های سنواتی است».